

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK LXIV

PROSINEC 1995

ČÍSLO 6

K 70. VÝROČÍ ZALOŽENÍ VOJENSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH LISTŮ

RNDr. Vilém HOLÁŇ
Ministr obrany České republiky

U zrodu odborného lékařského časopisu československé vojenské zdravotnické služby před 70 lety stála snaha posílit informovanost a vzdělávání jejích příslušníků v duchu soudobého vojenství a úkolů plynoucích pro vojenské zdravotnictví. Poslání vložené do vínku Vojenským zdravotnickým listům se dařilo od počátku úspěšně naplňovat.

Vojenské zdravotnické listy se staly důležitým prostředkem realizace koncepce výstavby a činnosti vojenské zdravotnické služby předválečné Československé republiky. Obsahová náplň časopisu bezprostředně reagovala na pokroky v medicíně a postihovala jejich odraz ve vojenském zdravotnictví. Napomáhala tomu naprosto přirozená odborná i personální spjatost vojenského a občanského zdravotnictví.

Na stránkách Vojenských zdravotnických listů se diskutovalo o specifických odborných problémech vojenského zdravotnictví. Důležitou odrazovou hranicí vědomostí tvořily zkušenosti vojenského zdravotnictví nabyté v I. světové válce. Mezinárodní styky a zprostředkovávání zkušeností z činnosti zdravotnických služeb předních armád světa patřily rovněž k nepominutelné stránce obsahové podoby Vojenských zdravotnických listů. Výrazným rysem časopisu bylo pěstování stavovské cti a soudržnosti, jejichž základnu tvořila vysoká odbornost. Patřila sem ale i podpora úsilí o růst sociální úrovně jednotlivých kategorií příslušníků vojenské zdravotnické služby.

Obsahová podoba Vojenských zdravotnických listů v období 1. Československé republiky je i přes časový a odborný odstup v mnohém podnětná pro současnost, odhaluje pojetí a úlohu vojenské zdravotnické služby v armádě demokratického státu.

V roce 1939 stačilo vyjít pouze jedno číslo daného ročníku. Historickou ironií zůstane, že jeho obsah byl věnován chloubě a nadějnému mezníku československé vojenské zdravotnické služby - novostavbě vojenské nemocnice T. G. Masaryka v Praze-Střešovicích.

Léta okupace a II. světové války znamenala odmlku ve vydávání Vojenských zdravotnických listů. Zpřetrhanou vývojovou nit se podařilo navázat v roce 1947, časopis pokračoval svým XVI. ročníkem. Odbornou prioritou se staly zkušenosti z poslední světové války a prudký pokrok v lékařské vědě a technice. Krutá politická změna v roce 1948 přinesla i do zdravotnictví politické tlaky.

Zaměření Vojenských zdravotnických listů na odbornou medicínskou oblast však do značné míry eliminovalo snahy o zpolitizování jejich obsahu. Odvrácena byla i hrozba odborného izolacionalismu a jednostranného zaměření. Časopis plnil své hlavní poslání a sehrál roli důležitého odborného informačního zdroje. Díky tomu nebyla nikdy zásadně přerušena kontinuita jeho činnosti. Tak Vojenské zdravotnické listy dnes představují náš vojenský odborný časopis s nejdelší tradicí a publicitou v zahraničí.

V roce 1925 můj předchůdce, ministr národní obrany František Udržal, v prvním čísle Vojenských zdravotnických listů napsal: "Zdatnost a pohotovost branné moci jest nemalou měrou odvislá od toho, na jaké výši stojí vojenské zdravotnictví". Čas nic neubral z vážnosti těchto slov. Vojenské zdravotnictví u nás prošlo od roku 1989 cestou hledání

své další podoby. V návaznosti na celkovou transformaci armády byly postupně vyjasněny její základní funkce, podoba a fungování, včetně personálního doplňování.

Naše vojenská zdravotnická služba musí sehrávat, ve shodě se standardem předních armád světa, trvale roli na-prosto jistého článku armádního mechanismu, který svou profesionalitou a úrovní je pro její příslušníky samozřejmou oporou. To je i jeden z důležitých mezníků na cestě dosažení uznání naší armády a jejího mezinárodního respektování.

Při bilanci sedmdesáti let Vojenských zdravotnických listů rád vyjadřuji přesvědčení, že v návaznosti na vše užitečné v předchozí bohaté tradici bude jejich budoucí obsahová náplň významně přispívat k výchově, informovanosti a dalšímu vzdělávání českých vojenských lékařů a lékárníků.

Úvodní článek prvního čísla Vojenských zdravotnických listů z roku 1925

Zdatnost a pohotovost branné moci jest nemalou měrou odvislá od toho, na jaké výši stojí vojenské zdravotnictví. Jeho úkolem jest pečovati o to, aby pokroky na tomto poli byly náležitě využity a aby zdravotní péče o vojíny odpovídala požadavkům doby.

Počínaje činností při odvodech, při denních lékařských prohlídkách a při hygienické výchově vojáků až po odborné výkony v nemocnici, všude musí lékař těžit z nových poznatků vědy, spějící stále kupředu. A zejména je nutno, aby jich bylo dbáno při přípravě naší branné moci k válce. Totéž platí i o veterinářích a lékárnících. Jaký pokrok byl učiněn v posledních letech, jest patrné mimo jiné z toho, že společným úsilím všech zúčastněných činitelů vojenského zdravotnictva, veterinářstva a lékárnictva podařilo se zameziti nebo v zárodku utlumiti různé epidemie, dříve tak obávané. Nyní jest naléhavým úkolem přizpůsobiti zdravotnická opatření novým zbraním útočným i prostředkům obranným, plynům i válce ve vzduchu.

Vítám součinnost všech tří složek ve společném vědeckém orgánu a nepochybuji, že VZL přispějí k řešení odborných otázek, které nám obrana země ukládá.

Fr. UDRŽAL,
ministr národní obrany.

